

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าเป็นสมาชิกสมาคมชาวไร้อ้อยของเกษตรกรชาวไร้อ้อย อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง เป็นการศึกษาถึงปัจจัยส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกรชาวไร้อ้อย เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการเข้าเป็นสมาชิกของสมาคมชาวไร้อ้อย ซึ่งผู้วิจัยได้นำแนวคิด เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาประกอบการพิจารณา โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

1. แนวความคิดเกี่ยวกับกลุ่ม
2. แนวความคิดเกี่ยวกับสมาคมชาวไร้อ้อย
3. เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวความคิดเกี่ยวกับกลุ่ม

ดวงเดือน (2519:14) ได้ให้ความหมายของกลุ่มว่า กลุ่ม หมายถึง การรวมตัวของบุคคลหลายคนเข้าด้วยกัน เพื่อประกอบกิจกรรมต่างๆ และเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายต่างๆ และได้ให้ความหมายกลุ่มทางสังคมว่าเป็นหน่วยที่ประกอบด้วยบุคคลเป็นจำนวนมาก ซึ่งเขาเหล่านั้นจะมีการรับรู้ถึงการรวมตัวเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของพวกเขาด้วยกันทุกคน สมาชิกของกลุ่มแต่ละคนจะรับรู้ว่ามีกลุ่มอยู่ สมาชิกมีการปฏิสัมพันธ์กัน แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดซึ่งกันและกัน

ลักษณะการเป็นสมาชิกในกลุ่ม

เจิตหล้า (2521:4) ได้กล่าวว่า ลักษณะการเป็นสมาชิกในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง สามารถแยกเป็น 2 ประเภทคือ

1. การเข้าเป็นสมาชิกโดยความสมัครใจ คือ การที่บุคคลเข้าเป็นสมาชิกในกลุ่มที่ตนต้องการจะเป็นสมาชิกและตนมีความพอใจต่อกลุ่ม อีกทั้งต้องการให้เกิดความเกี่ยวข้องระหว่างตนกับกลุ่มมากที่สุด ลักษณะของการที่บุคคลต้องการเข้าเป็นสมาชิก และสมัครเข้าเป็นสมาชิกนี้เอง จะแสดงถึงลักษณะของกลุ่มที่ดึงดูดใจมากกว่ากลุ่มประเภทอื่นๆ เพราะกลุ่มประเภทนี้จะมีความกลม

เกลียวระหว่างสมาชิกในกลุ่มมาก

2. การบังคับให้เป็นสมาชิกของกลุ่ม มีบ่อยครั้งที่บุคคลจำเป็นต้องเป็นสมาชิกในกลุ่ม ที่ตนไม่ต้องการจะเป็น เช่น การเป็นนักโทษในเรือนจำ เด็กในสถานเลี้ยงเด็ก หรือการถูก บังคับให้เป็นสมาชิกในกลุ่มเดิมที่ตนต้องการเป็นสมาชิก แต่ปัจจุบันความต้องการนั้นหมดสิ้นไปแล้ว เช่น คนงานที่อยากลาออก แต่กลัวจะหางานอื่น ๆ ไม่ได้ หรือกลัวเสียสิทธิต่าง ๆ กลุ่มที่บุคคลจะ เข้าเป็นสมาชิกด้วยความสมัครใจนั้น จะต้องมึลักษณะพิเศษที่ดึงดูดใจบุคคล ฉะนั้นการก่อตั้งกลุ่ม ประเภทนี้จะต้องคำนึงถึงความอยาก ความต้องการที่สำคัญของคนที่จะเข้ามาเป็นสมาชิก เพื่อที่ จะจัดลักษณะของกลุ่มให้เหมาะสม ทำให้มีผู้นิยมเข้าเป็นสมาชิกในกลุ่มนั้น และเมื่อเข้ามาเป็น สมาชิกแล้วก็อยู่ในกลุ่มนั้นต่อไปอีกนาน กลุ่มจึงจะมีความมั่นคงและพัฒนาต่อไปได้

นำชัยและสุนิสา (2531:192) ได้อ้างข้อมูลจากถวิล (2526) ซึ่งอ้างถึง Mcgragor ได้กล่าวว่า กลุ่มที่มีประสิทธิภาพมีลักษณะดังนี้

1. บรรยากาศของกลุ่มมักจะเป็นแบบกันเอง
2. ทุกๆ ความเห็นของสมาชิกได้รับการเอาใจใส่ซึ่งกันและกัน
3. สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วม ในกิจกรรมของกลุ่ม
4. งานทุกอย่างเป็นที่เข้าใจและยอมรับของสมาชิกกลุ่มเป็นอย่างดี
5. เมื่อสมาชิกกลุ่มมีความคิดเห็นขัดแย้งกัน จะไม่แสดงการก้าวร้าว แต่จะเป็นลักษณะ ประนีประนอม
6. การตัดสินใจทุกอย่างเป็นที่ยอมรับจากสมาชิกทุกคนว่า เห็นด้วยที่จะปฏิบัติร่วมกัน
7. มีการตำหนิติเตียนอย่างตรงไปตรงมา เพื่อมุ่งแก้ไขปัญหาร่วมกัน
8. ทุกคนมีอิสระที่จะแสดงความรู้สึกได้อย่างเปิดเผย
9. สิ่งที่สำคัญของกลุ่ม ไม่ได้อยู่ที่ว่า ใครควรจะทำหรือมีอำนาจควบคุม แต่อยู่ที่ว่าจะทำ งานให้สำเร็จตามจุดมุ่งหมายได้อย่างไร และนำชัย ยังได้กล่าวว่า การบริหารงานกลุ่มให้มี ประสิทธิภาพ มีความเจริญก้าวหน้า ต้องยึดหลักการบริหารแบบประชาธิปไตย และมีการสร้างบรรยากาศที่ดีภายในกลุ่ม ซึ่งมีส่วนประกอบที่สำคัญในการบริหารกลุ่มคือ

1. ระเบียบวินัย

- ประชุมพบปะกันเสมอ
- ส่งเสริมแนวความคิดยกระดับจิตใจ
- วางระเบียบหลักเกณฑ์ข้อบังคับ

2. วัตถุประสงค์ร่วมหรือประโยชน์ร่วม

- ส่งเสริมสภาพบุคคล
- ส่งเสริมผลประโยชน์ร่วม
- ส่งเสริมและดำรงไว้ซึ่งความผูกพัน

3. กิจกรรมต่างๆ

- ส่งเสริมวิชาการ
- ส่งเสริมกิจกรรม

พงษ์ศักดิ์ (2537:167-168) ได้กล่าวว่า การทำงานเป็นกลุ่มจะประสบผลสำเร็จขึ้นอยู่กับ การสร้างบรรยากาศการทำงานร่วมกัน การให้ความร่วมมือระหว่างสมาชิกในกลุ่ม และคุณภาพการทำงานของสมาชิกในกลุ่มด้วย ผู้บริหารจะมีบทบาทในการพัฒนาการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มได้ดังนี้

1. ส่งเสริมให้มีจิตใจ (Spirit) แห่งการทำงานร่วมกัน
2. ส่งเสริมให้พัฒนาปรัชญาของการส่งเสริมการทำงาน
3. จัดตั้งกฎระเบียบของการทำงานร่วมกัน
4. จัดทำคำอธิบายจุดประสงค์และเป้าหมายที่ดี
5. ส่งเสริมให้พัฒนาความเข้าใจในหลักการทำงานร่วมกัน
6. พัฒนาการบริหารขอบเขต การทำงานส่วนบุคคลที่เป็นส่วนหนึ่งในการทำงานเป็นกลุ่ม
7. จัดทำมาตรฐานการเตรียมงานที่ดี
8. เลือกบุคคลในกลุ่มที่มีพื้นฐานประสบการณ์ และได้รับการฝึกอบรมคล้ายๆ กันอยู่ในกลุ่มเดียวกัน
9. ส่งเสริมให้มีการศึกษาเพิ่มเติม โดยจัดฝึกอบรมและส่งเสริมให้มีการประเมินผล

โดยสมาชิกในกลุ่มด้วย และหนังสือก็ ยังได้กล่าวอีกว่า ในส่วนของสมาชิกในกลุ่ม จะต้องเปลี่ยนแปลงตนเอง ในการพัฒนาตนเอง ให้มีความร่วมมือ เพื่อส่งเสริมการทำงานเป็นกลุ่ม ประกอบด้วย

1. หลีกเลี่ยงการโต้แย้ง (Arguing) ใช้การชักชวน (Persuasion) แทน
2. เปิดใจที่จะยอมรับข้อผิดพลาดของตนเอง
3. พัฒนาจิตใจ ที่ยอมรับความคิดของผู้อื่น
4. ส่งเสริมความเข้าใจ ที่สามารถให้เห็นภาพและการแสดง
5. พัฒนาความกระตือรือร้น
6. สรรเสริญไว้ก่อน จะทำให้เขาพยายามทำให้ได้ตามที่เราพูด
7. ขอความช่วยเหลือแทนที่จะสั่ง ให้ทำ
8. เลือกเวลาที่เหมาะสมและเป็นงานที่ง่ายที่สุดเท่าที่จะง่ายได้
9. ระลึกไว้เสมอว่าการให้คือการช่วยเหลือ
10. มีความเป็นมิตร
11. ให้ความสนใจในปัญหาของผู้อื่น
12. ทำงานในวิธีการของผู้อื่น ในบางเวลา
13. ขอคำแนะนำจากเพื่อนร่วมกลุ่ม หัวหน้า และลูกน้อง
14. พัฒนาศักดิ์ศนคติของคำว่า เขา กับ เรา

ฝ่ายพัฒนาโรงงานและสถาบันเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร (2523) ได้กล่าวถึงสาเหตุจูงใจให้เกิดการรวมกลุ่ม ดังนี้

1. เกิดความพอใจในกิจกรรมกลุ่ม กิจกรรมหลายอย่างของกลุ่มเป็นประโยชน์แก่สมาชิก เช่น ได้รับความรู้ ได้ฝึกงาน ได้ทัศนศึกษาดูงาน และนัดหมายการ
 2. เกิดความพอใจในวัตถุประสงค์ หรือ จุดมุ่งหมายของกลุ่ม เช่น กลุ่มตั้งเป้าหมายแน่นอนว่า จะแบ่งปันประโยชน์ให้สมาชิก ช่วยสมาชิกหรือกลุ่มตัดพ่อค้าคนกลางที่รับซื้อผลผลิต
 3. เกิดความพึงพอใจที่ได้ปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น เช่น ได้เผยแพร่ความคิด หรืออิทธิพลเหมือนคนอื่น ๆ พบปะกับผู้ที่มีความคิดความสนใจคล้ายตนเอง อยากรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น
- จากหลักการและแนวคิดดังกล่าว อาจสรุปได้ว่า การที่จะให้สมาชิกเกิดการรวมกลุ่ม

หรือองค์กรใดๆ ก็ตามย่อมจะมีปัจจัยต่างๆ เป็นแรงกระตุ้น หรือมีการสนับสนุน ผลักดันให้เกิดขึ้น ทั้งภายในตัวสมาชิกเอง และองค์ประกอบของกลุ่ม ซึ่งอาจมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้

1. สมาชิก จะต้องมีความสนใจ กระตือรือร้น มีการเปลี่ยนแปลง ปรับปรุง หรือพัฒนาตนเองอยู่เสมอ มีความเสียสละ อยากร่วมมือเพื่อนสมาชิกด้วยกัน และมีความต้องการที่จะทำงานหรือกิจกรรมร่วมกับบุคคลอื่น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กลุ่มได้กำหนดไว้ ซึ่งจะทำให้เกิดการรวมเป็นกลุ่ม หรือองค์กรที่มีประสิทธิภาพได้ (สุนันทา 2531:12-14)

2. กลุ่ม หรือองค์กร จะต้องมีการระเบียบของกลุ่ม โดยยึดหลักการบริหารงานการมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ของกลุ่มหรือองค์กร โดยสมาชิกทุก ๆ คนมีส่วนร่วมในเรื่องของการตัดสินใจ การกำหนดกิจกรรมต่างๆ ตลอดจนถึงการดูแลผลประโยชน์ของสมาชิกกลุ่มด้วย

2. แนวความคิดเกี่ยวกับสมาคมชาวไร่อ้อยเขลางค์นคร

"สมาคมชาวไร่อ้อยเขลางค์นคร" มีชื่อย่อว่า ส.อ.ช. เรียกเป็นภาษาอังกฤษว่า THE KHELANGNAKORN SUGARCANE PLANTERS ASSOCIATION สำนักงานอยู่ที่ 432/11 หมู่ที่ 2 ตำบลศาลา อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง 52130 สมาคมชาวไร่อ้อยเขลางค์นคร ได้เริ่มก่อตั้งขึ้นมาในปี 2527 โดยการรวมตัวของชาวไร่อ้อยในจังหวัดลำปาง โดยยื่นคำร้องขอจดทะเบียนสมาคม หรือองค์กรตามมาตรา 14 แห่งพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พุทธศักราช 2485 ในการจดทะเบียนครั้งนั้นใช้ชื่อว่า สมาคมสหพันธ์ชาวไร่อ้อยเขลางค์นคร ซึ่งมีนายทอน มาละใจ เป็นนายกสมาคมคนแรก ต่อมาวันที่ 11 มิถุนายน 2528 ได้เปลี่ยนชื่อสมาคม จากสมาคมสหพันธ์ชาวไร่อ้อยเขลางค์นครเป็น "สมาคมชาวไร่อ้อยเขลางค์นคร" และได้จดทะเบียนเป็นสถานักชาวไร่อ้อยตามพระราชบัญญัติอ้อยและน้ำตาลทราย พ.ศ. 2527 เมื่อวันที่ 28 ตุลาคม 2531 ปัจจุบันมีนายสมศักดิ์ วิมานศักดิ์ เป็นนายกสมาคม มีสมาชิกชาวไร่อ้อยจำนวน 7,214 ราย มีคณะกรรมการบริหารจำนวน 24 คน มีพื้นที่เพาะปลูกอ้อย 60,528 ไร่ ปริมาณอ้อยส่งโรงงานจำนวน 298,804.323 ตัน

วัตถุประสงค์ของสมาคม

1. เป็นศูนย์ประสานงานระหว่างชาวไร่อ้อยในจังหวัดลำปาง รวมทั้ง โรงงานน้ำตาล หน่วยงานราชการ ตลอดจนสังคมทั่วไป
2. ช่วยขจัดปัญหาข้อขัดข้องต่างๆ ระหว่างมวลสมาชิกด้วยกันเอง
3. ช่วยเหลือมวลหมู่สมาชิกในด้านสวัสดิการ ด้านเครื่องมือเครื่องใช้ทางการเกษตร ยกเว้นการมาปนกิจสงเคราะห์
4. ส่งเสริมการศึกษา การกีฬา อนามัย การบันเทิง ตลอดจนส่งเสริมฝึกอบรมวัฒนธรรม การกุศล และสาธารณะประโยชน์อื่นๆ
5. เทิดทูน ชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์
6. ทางสมาคมจะไม่ดำเนินการจัดตั้ง โต๊ะบิลเลียด
7. ทางสมาคมจะไม่อนุญาตให้เยาวชน ไปใช้สถานที่สมาคมในทางอบายมุข
8. ไม่ดำเนินการใดๆ ที่เกี่ยวกับการเมือง

กิจกรรมของสมาคมชาวไร่อ้อยเขลางค์นคร

1. ฝึกอบรมสมาชิกชาวไร่อ้อย ในด้านการปลูก การปฏิบัติดูแลรักษาและการตัดอ้อยส่ง โรงงานน้ำตาล
2. ตรวจสอบแปลงพันธุ์อ้อยของสมาชิกชาวไร่อ้อยที่เกิดโรค โดยประสานงานกับหน่วยป้องกันและกำจัดศัตรูอ้อยที่ 2 ลำปาง ของกรมส่งเสริมการเกษตร
3. ช่วยติดต่อประสานงานระหว่างชาวไร่อ้อยกับ โรงงานน้ำตาล และหน่วยงานราชการ เมื่อมีปัญหา
4. ติดต่อประสานงานในการจัดซื้อปุ๋ยเคมี จากองค์การตลาดเพื่อเกษตรกร ให้แก่เกษตรกรไร่อ้อย
5. คณะกรรมการของสมาคมจะเป็นตัวแทนของชาวไร่อ้อยในบอร์ดคณะกรรมการนโยบายชายน้ำตาล, บอร์ดคณะกรรมการอ้อย และคณะอนุกรรมการบริหารระดับท้องถิ่น เขต 8 ลำปาง และ เขต 9 เชียงใหม่ และเป็นกรรมการบริหารของสหสมาคมชาวไร่อ้อยแห่งประเทศไทย และกรรมการบริหารชมรมชาวไร่อ้อยภาคเหนือ

6. ประชุมใหญ่สามัญประจำปี

7. ส่งเสริมการศึกษา กีฬา วัฒนธรรมท้องถิ่น และการกุศลต่างๆ

ลักษณะการดำเนินงานของสมาคมชาวไร่อ้อยเขลางค์นคร

1. รับสมัครการเข้าเป็นสมาชิกสมาคมของชาวไร่อ้อย และการจดทะเบียนเป็นชาวไร่อ้อย ปี 2538 จำนวน 197 ราย

2. จัดอบรมให้ความรู้วิชาการ แจกเอกสารเผยแพร่แก่ชาวไร่อ้อย ปี 2537/38 จำนวน 20 ครั้ง ชาวไร่อ้อย 807 ราย

3. ดำเนินการจัดซื้อปุ๋ยจากองค์การตลาดเพื่อเกษตรกรให้แก่สมาชิกชาวไร่อ้อย จำนวน 281.3 ตัน

4. ประสานงานกับทางโรงงานน้ำตาล เกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกต่างๆ เช่น รถชนอ้อย กำหนดระยะเวลาตัดอ้อยแก่สมาชิกชาวไร่อ้อย

5. จัดประชุมสามัญประจำปี แก่หัวหน้ากลุ่มชาวไร่อ้อยหลังฤดูหีบอ้อย ปีละ 1 ครั้ง

6. เข้าร่วมประชุมกับสมาคมชาวไร่อ้อยทุกสมาคมทั่วประเทศ ปีละ 1 ครั้ง

7. สนับสนุน ช่วยเหลือเกี่ยวกับกิจกรรมด้านกีฬา การกุศล แก่หน่วยงานต่างๆ และสมาชิกชาวไร่อ้อย

8. สมาคมชาวไร่อ้อยไม่ได้ดำเนินงานเกี่ยวกับด้านให้สินเชื่อแก่สมาชิกชาวไร่อ้อยโดยตรง แต่จะเป็นตัวแทนในการติดต่อสินเชื่อจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ เช่น โรงงานน้ำตาล หรือ ธกส.

สมาชิกและสภาพของสมาชิก

สมาคมชาวไร่อ้อยเขลางค์นคร (2538) ได้กำหนด ประเภทของสมาชิกและสภาพของสมาชิก ดังนี้

1. สมาชิกของสมาคม มี 2 ประเภท

(1) สมาชิกกิตติมศักดิ์

(2) สมาชิกสามัญ

2. สมาชิกกิตติมศักดิ์ ได้แก่ผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้มีอุปการะคุณแก่สมาคม ผู้มีคุณลักษณะเหมาะสมประการอื่น ซึ่งที่ประชุมคณะกรรมการบริหารมีมติเป็นเอกฉันท์ เชิญเป็นสมาชิกกิตติมศักดิ์
3. เมื่อที่ประชุมคณะกรรมการบริหารมีมติเป็นเอกฉันท์ให้เชิญผู้ใดเป็นสมาชิกกิตติมศักดิ์แล้ว ให้นายกสมาคมมีหนังสือเชิญเป็นสมาชิกกิตติมศักดิ์ตามมตินั้น
4. สมาชิกสามัญ ได้แก่ ผู้ที่บรรลุนิติภาวะโดยไม่จำกัดเพศ ชาติ ศาสนา และต้องมีคุณสมบัติดังนี้
 - 4.1 ต้องมีอาชีพเกี่ยวกับการปลูกอ้อย
 - 4.2 ต้องเป็นบุคคลที่มีภูมิลำเนาเป็นหลักแหล่ง
 - 4.3 ต้องไม่เป็นโรคที่สังคมรังเกียจ
 - 4.4 ต้องเป็นผู้เลื่อมใสในอุดมการณ์ของสมาคม
 - 4.5 บุคคลที่คณะกรรมการบริหารเห็นสมควร ให้รับสมัครเป็นสมาชิกสามัญ ทั้งนี้ต้องมีมติเป็นเอกฉันท์
5. การเป็นสมาชิกสามัญ ผู้ประสงค์ต้องยื่น ใบสมัครและมีสมาชิกรับรองอย่างน้อย 2 คน ตามแบบของสมาคมต่อเลขาธิการของสมาคม
6. สภาพการเป็นสมาชิกสามัญ เริ่มตั้งแต่วันที่ได้ชำระค่าลงทะเบียนและค่าบำรุงตามที่ได้กำหนดไว้ในข้อบังคับ

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อายุ เจิตหล้า (2521) ได้ศึกษาปัจจัยทางจิตวิทยาสังคมที่เกี่ยวข้องกับการรวมกลุ่ม ได้ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างผู้ที่ เป็นสมาชิกกลุ่มสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร กับผู้ที่มิใช่ เป็นสมาชิกกลุ่ม ที่ตำบลช่อแล อำเภอมะแมง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า อายุเฉลี่ยของกลุ่มผู้ เป็นสมาชิก คือ 45 ปี ส่วนอายุเฉลี่ยของกลุ่มผู้ไม่ เป็นสมาชิกคือ 43 ปี ผู้เป็นสมาชิกกลุ่มทางเศรษฐกิจมีความรู้ เรื่องกลุ่มไม่แตกต่าง ไปจากผู้ไม่ เป็นสมาชิกกลุ่มทางเศรษฐกิจ ทางด้านทัศนคติต่อการรวมกลุ่มนั้นผู้ เป็นสมาชิกกลุ่มมีทัศนคติต่อการรวมกลุ่มดีกว่าผู้ไม่ เป็นสมาชิกกลุ่ม ส่วนการศึกษาของ พงษ์ศักดิ์ (2526:

59) พบว่า เกษตรกรหรือกลุ่มบุคคลเป้าหมายที่มีอายุน้อยมักจะมี ความ โน้มเอียงที่จะมีหัวหน้ามากกว่าผู้ที่มีอายุมากกว่า

ระดับการศึกษา บุญสม (2529:163) ได้กล่าวว่า ระดับการศึกษาสูงก็จะมี ความสนใจอ่านข่าวสาร ถ้าระดับการศึกษาต่ำก็อ่านไม่ออก หรืออธิบายเข้าใจยาก และพิศนัย (2518:119) ได้ศึกษาปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับการปลูกพืชหมุนเวียนของเกษตรกร จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า เกษตรกรที่มีการศึกษาสูงยอมรับการปรับปรุงสภาพพื้นที่นามากกว่าเกษตรกรที่มีการศึกษาต่ำ และเกษตรกรที่ไม่เคยเรียนในโรงเรียน

รายได้ รัชนิกร (2528) กล่าวว่า ปัจจัยที่มีผลทำให้ชาวชนบทเข้ามาร่วมกลุ่มและ องค์กร ได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติที่ดีต่อการเข้ากลุ่ม นอกจากนี้ความคาดหวังที่ สมาชิกในกลุ่มมีอยู่มักจะเป็น เรื่องของประโยชน์ที่พึงได้ 2 ประการ คือ

1. ประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ได้แก่ เงินทุน ความรู้ในการประกอบอาชีพ รายได้ที่ เพิ่มขึ้น และการช่วยเหลือด้านการตลาด

2. ประโยชน์ด้านสังคม ได้แก่ เกียรติยศ ความสัมพันธ์อันดีระหว่างเพื่อนสมาชิกใน กลุ่มด้วยกัน และความสัมพันธ์อันดีระหว่างสมาชิกกลุ่มกับเจ้าหน้าที่ ส่วนการศึกษาของ วีระยศ (2530:บทคัดย่อ) พบว่า ระดับรายได้ การได้รับข่าวสาร การติดต่อกับเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน และการได้รับการชักชวนมีผลต่อการตัดสินใจเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

ขนาดพื้นที่ถือครอง อนันต์ (2536) ได้ทำการวิจัยเรื่องความสำเร็จของการ พัฒนาการเกษตรในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กรณีการแก้ไขปัญหาเกษตรกรยากจน พบว่า ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความสำเร็จของการพัฒนาการเกษตรคือ พื้นที่ทำกินของ เกษตรกรที่มีขนาดเล็ก และอยู่นอกเขตชลประทาน ทำให้เกษตรกรมีรายได้ต่ำ ไม่พอกับการดำรงชีพนอกจากนี้ สุริย์พร (2536) ยังได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของเกษตรกร ในกิจกรรมกลุ่มผู้เลี้ยงโค เนื้อของจังหวัดนครสวรรค์ พบว่า ขนาดพื้นที่ถือครองมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของเกษตรกรใน ทางบวก นั่นคือ เกษตรกรที่มีพื้นที่ถือครองมากจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเลี้ยงโคเนื้อมาก

ความต้องการเงินกู้ อังคณา (2525) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลทางเศรษฐกิจและ สังคมของสมาชิกสหกรณ์ธุรกิจเศรษฐกิจ รพช. กับเกษตรกรภายนอก พบว่า เกษตรกรที่เป็นสมาชิก สหกรณ์นั้น ได้รับประโยชน์จากการดำเนินงานของสหกรณ์ในการรับซื้อผลผลิต การได้รับบริการสิน

เชื่อเพื่อการเกษตรควบคู่กับคำแนะนำ ความรู้ เทคนิคการผลิตใหม่ และสวัสดิการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพของสมาชิก และยังพบว่า สมาชิกมีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมดีกว่าเกษตรกรรายนอกในเรื่องของรายได้เฉลี่ย เช่นเดียวกับ สารี (2537) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อสมาชิกภาพของเกษตรกรผู้เป็นสมาชิก และไม่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรสันป่าตอง จำกัด จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า สมาชิกส่วนใหญ่จะเข้าเป็นสมาชิกเพราะต้องการเงินกู้ และเพื่อรับผลประโยชน์บางอย่างจากสหกรณ์การเกษตร

การได้รับข่าวสารทางการเกษตร สรรค์ระวี (2523:334-335) ได้กล่าวว่า ปัจจัยที่มีความสำคัญประการหนึ่งต่อความทันสมัยของบุคคลที่ประกอบอาชีพทำนาคือ เปิดรับสื่อสารมวลชน โดยเฉพาะเนื้อหาของข่าวสารที่ได้รับจากหนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์ ซึ่งสามารถที่จะปรับปรุงให้สอดคล้องกับสภาพสังคมและเป้าหมายในการพัฒนาประเทศในปัจจุบัน นอกจากนี้ สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (2524:197) ได้รายงานว่าการเกษตรกรหลายท่านได้ปรับปรุงพัฒนาตนเอง โดยฟังรายการจากวิทยุกระจายเสียง เช่น ข่าวเกษตรกร และจากวิทยุโทรทัศน์ หรือจากแหล่งอื่นๆ เช่น เอกสารสิ่งพิมพ์ หนังสือพิมพ์

การเข้าเป็นสมาชิกโรงงานน้ำตาล เจ็ดศักดิ์ (2533) ได้ศึกษา ปัจจัยทางจิตวิทยา สังคม และเศรษฐกิจระหว่างหัวหน้าครัวเรือนที่เป็นสมาชิกของ โรงงานอาหารกระป๋อง อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร พบว่า ปัจจัยต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์กับการเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มประกอบด้วย ปัจจัยทางจิตวิทยา ทางสังคม และทางเศรษฐกิจ เป็นตัวกระตุ้นความสนใจแก่เกษตรกรที่เป็นสมาชิก และเกษตรกรที่ยังไม่ได้เข้าเป็นสมาชิกโรงงานให้เข้าเป็นสมาชิกเพิ่มมากขึ้นเพราะพบว่า การเป็นสมาชิกได้รับประโยชน์มากกว่าการไม่เป็นสมาชิก ส่วนการศึกษาของ กนกศักดิ์ (2528) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ และสังคมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรปฏิรูปที่ดินหนองเสือ จำกัด จังหวัดปทุมธานี พบว่า สภาพทางเศรษฐกิจ และสังคมมีความสัมพันธ์กับการยอมรับการเป็นสมาชิกสหกรณ์

ความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของสมาคม นิตยา (2532:80) อ้างโดย ศิริลักษณ์ (2537:18) พบว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสหกรณ์ที่แตกต่างกัน จะทำให้ทัศนคติของสหกรณ์ เคารดิติคุณเ็นยแตกต่างกันด้วย ส่วนการศึกษาของ ไกรสิทธิ์ (2536) พบว่า การรับรู้ในวัตถุประสงค์และวิธีการดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกรทั้ง 3 ระดับ คือกลุ่มเกษตรกรระดับดี

เด่น ระดับกำลังพัฒนา และระดับสามารถพัฒนาได้ ของจังหวัดเชียงใหม่ มีความแตกต่างกัน เช่นเดียวกับ เจ็ดหล้า (2521) และรัชนีกร (2528) อ้างโดยบำเพ็ญ เขียวหวาน กล่าวว่า ความรู้ในกฎระเบียบ ข้อบังคับ วัตถุประสงค์ของกลุ่มนั้นจะทำให้เกษตรกรเข้าใจ ทำให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อกลุ่ม และมีแนวโน้มจะเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มมากขึ้น

ความพอใจในผลการดำเนินงานของสมาคม ประกายศรี (2524) ได้วิเคราะห์การดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ครู เชียงราย จำกัด พบว่า การดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ครู เชียงราย มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับที่น่าพอใจ แต่การให้บริการแก่สมาชิกสหกรณ์ไม่ให้ประโยชน์ตามที่สมาชิกต้องการ เช่นเดียวกับ อภิชาติ (2528) ได้ศึกษาการประเมินผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูอุตรธานี จำกัด จังหวัดอุตรธานี พบว่า สมาชิกส่วนใหญ่มีความพึงพอใจ และให้ความไว้วางใจในการบริหารงานโดยคณะกรรมการดำเนินงาน และผู้จัดการเป็นผู้ที่มีความรู้ และความสามารถในการจัดการเกี่ยวกับธุรกิจได้ดี แต่มีบางเรื่องที่สมาชิกต้องการให้ปรับปรุง และเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้น เป็นต้นว่า การประชาสัมพันธ์ การให้บริการของเจ้าหน้าที่ และการประชุมสามัญประจำปี